

דברי תורה ליום כיפור

מאת הרב יובל שרלו

מחילה

בהלכות ערב יום הכיפורים עוסק המחבר בספר שולחן ערוך בתפקיד המוטל על האדם הפוגע: "עבירות שבין אדם לחבירו אין יום הכיפורים מכפר עד שיפייסנו; אפילו לא הקניטו אלא בדברים, צריך לפייסו..." (סימן תרו). בשל התמקדותו בפוגע ובחובת התהפכותו להיות מפייס הוא עוסק רק בו. הרמ"א שם מאיר את התפקיד המוטל על המתפייס: "והמוחל לא יהיה אכזרי מלמחול". הדברים מהווים קריאה לכולנו להשתייך לתנועת המוחלים.

ומדוע? למה יהיה זה נכון למחול למי שפגע בנו? מדוע שלא ימשיך לשאת על משא הפגיעה, והחובה לכאוב את הבגידה שנבגדנו תוטל על המתפייס? בין שאר הנימוקים לעיקרון זה מופיע נימוקו של בעל המשנה ברורה: "דכל המעביר על מדותיו מעבירין לו על כל פשעיו, ואם הוא לא ירצה למחול גם לא ימחלו לו". ניתן לקרוא את דברי המשנה ברורה כשני נימוקים העומדים בפני עצמם, אם כי כנראה לא התכוון לכך.

ראשון בנימוקים הוא המפתח ליחסים שבין אדם למקום. בשעה שאנו עצמנו עומדים ביום הכיפורים ומבקשים מריבוננו של עולם למחול לנו על מה שאנחנו הכתמנו לאורך השנה – כיצד אנו מסוגלים לבוא למעמד מיוחד זה אם אנו עצמנו איננו מוכנים להיות בין המוחלים על מה שהכתימו אותנו לאורך השנה כולה? יכולתו של אדם לנוע לקראת הא-לוהים מותנית בנכונות שלו לנוע כלפי חבריו. במקום בו רוח הבריות נוחה הימנו – רוח המקום נוחה הימנו; במקום בו הוא דן לכף זכות – המקום דן אותו לכף זכות; במקום בו מוכן אדם למחול על הכאב שהוא נפגע ממנו – הוא רשאי לבוא בשערי בקשת

המחילה מול ריבוננו של עולם. אולם אם הוא עצמו אוטם את עצמו, ומבקש להמשיך ולשאת את הטינה והחסימה, הכאב והשנאה – כיצד יבוא בשערי המחילה. נדגיש כי אין מדובר בעבירות שלא-ראוי למחול עליהן. בהמשך הדיון אנו למדים על הרשות שלא למחול במקומות מסוימים, ואף על הזהירות שלא להעניק פרס לנבל ולאפשר לו להמשיך את דרכו. אולם אימוץ תנועה פנימית של מחילה היא היא דרך המלך ביכולת להתייצב מול ריבוננו של עולם ולמבקש את מחילתו.

כאמור, אפשר שיש במשנה ברורה גם נימוק נוסף, והוא מחובר יותר לענייני בין אדם לחבירו: ישאל המסרב למחול את עצמו באיזו חברה הוא מבקש לחיות – בחברה בה נותרות המריבות והמהלומות על מכונן, וממשיכות להכאיב ולחסום, או בחברה בה מאומצת שפת מחילה וסליחה והתפייסות? הרינו כולנו גם נפגעים אך גם פוגעים, ובשל כך – אם אנו לא נסכים למחול אנו מעצימים את האטמוספירה הכללית של בניין חברה כועסת וחסומה, נוטרת ונוקמת, ואז אנו עצמנו מגלים שיכולת התיקון שלנו עצמנו נבלמת, והכעסים שכועסים עלינו נותרו על כנם.

על כן, מוטב לנו לאמץ את הדרכת הרמ"א ולהיות מהמוחלים. אימוץ המחילה פותח לנו שערי שמיים ויכולת לעמוד מול ריבוננו של עולם ולייחל למחילתו, והוא גם תרומתנו לבניין עוד נדבך בחברה שהיא פותחת את ליבותיה, מנקה את סתימותיה, ופונה לשנה חדשה של קשרים עמוקים שבין אדם לחבירו, שמאפשרים לבוא בשערי האהבה והרעות, ולחיות חיים מאירים המלכדים אותנו כאחד. מתוך המחילה עולה אור גדול של סליחה וכפרה מול שמיים ומול בני אדם אחרים, ומוארת דרך מקרבת